

Vådt arbejde

At-vejledning 12.1.1
April 2019

De vigtigste regler om, hvordan arbejdsgiveren skal forebygge, at ansatte får hudlidelser af vådt arbejde.

Vejledningen handler om de vigtigste krav til forebyggelse af hudlidelser hos ansatte, der udfører vådt arbejde. Vejledningen handler også om de krav, der gælder, hvis en ansat får en hudlidelse på grund af vådt arbejde.

Vådt arbejde er arbejde, hvor den ansatte hyppigt vasker hænder, arbejder med vandtætte beskyttelseshandsker eller har arbejde, der medfører hyppig eller langvarig kontakt med vand, fødevarer, sæbe eller rengøringsmidler i løbet af en normal arbejdsdag.

De vigtigste regler

Arbejdsgiveren skal sørge for, at vådt arbejde planlægges og tilrettelægges, så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Hvis de ansatte kan blive udsat for vådt arbejde, eller hvis arbejdet kræver hyppig håndvask, skal arbejdsgiveren sørge for, at risikoen for hudlidelser fjernes eller mindskes mest muligt.

Arbejdsgiveren skal ved alle arbejdsprocesser vurdere behovet for særlige foranstaltninger, hvis der samtidig er risiko for, at de ansatte udsættes for kemiske produkter.

Forebyggelse af hudlidelser

Effektiv forebyggelse af hudlidelser skal baseres på en vurdering af risikoen ved det konkrete arbejde.

Risikoen for hudlidelser forekommer typisk hos frisører, sundhedspersonale, malere, rengørings- og køkkenpersonale, i fødevarerproduktionen og på lignende arbejdspladser, hvor der er meget vådt arbejde.

Vådt arbejde medfører risiko for at udvikle eksem, fordi det udtørrer huden og ødelægger dens overflade. Hudlidelser kan betyde, at den ansatte ikke længere kan varetage sit arbejde og i værste fald, at den ansatte er nødt til at skifte fag eller helt må forlade arbejdsmarkedet.

Vurdering af risikoen ved vådt arbejde

Arbejdsgiveren skal som led i virksomhedens arbejdspladsvurdering (APV) vurdere, hvilke risici der er forbundet med det våde arbejde, herunder omfanget af det våde arbejde, som de ansatte udfører i løbet af en arbejdsdag.

Arbejdsgiveren skal herefter vurdere behovet for at iværksætte foranstaltninger, der kan begrænse de ansattes udsættelse for det våde arbejde.

Hvis de ansatte i forbindelse med det våde arbejde bruger kemikalier som fx rengørings- og desinfektionsmidler eller arbejder med fødevarer, der kan forårsage allergier eller intolerance, skal påvirkningen fra disse produkter indgå i arbejdsgiverens vurdering.

Find og forebyg problemerne – trin for trin

STOP-princippet beskriver de foranstaltninger, som skal fjerne, forebygge eller reducere de ansattes udsættelse for vådt arbejde. STOP står for Substitution, Tekniske foranstaltninger, Organisatoriske foranstaltninger og Personlige værnemidler.

▪ Trin 1 – Substitution

Substitution betyder, at arbejdsgiveren erstatter et farligt produkt eller en farlig arbejdsproces med noget mindre farligt. Når det drejer sig om vådt arbejde, er det svært at erstatte det med noget andet uden samtidig at bruge flere kemikalier. Et eksempel på substitution kan være brug af tørre mikrofiberklude, så man undgår direkte kontakt med vand.

Hvis de ansatte bruger rengørings- eller desinfektionsmidler i forbindelse med det våde arbejde, skal arbejdsgiveren overveje, om de kan erstattes med produkter, som ikke indeholder parfume eller konserveringsmidler, som er allergifremkaldende.

Miljø- og produktmærker kan være en hjælp, når man skal vælge de mindst belastende produkter.

▪ Trin 2 – Tekniske foranstaltninger

Arbejdsgiveren skal overveje, hvordan det er muligt at begrænse de ansattes udsættelse for vådt arbejde ved hjælp af tekniske foranstaltninger. Det kan fx være ved, at de ansatte bruger rengøringsmaskiner eller andre rengøringsredskaber, der begrænser hudkontakten med vand. Et konkret eksempel er brugen af automatiske CIP-anlæg i den kemiske og farmaceutiske industri samt på mejerier.

▪ Trin 3 – Organisatoriske foranstaltninger

Hvis det ikke er muligt at substituere eller at bruge tekniske foranstaltninger, skal arbejdsgiveren begrænse de ansattes udsættelse for vådt arbejde. Det kan være ved at begrænse den tid, de ansatte er udsat for vådt arbejde fx ved at rotere mellem arbejdsfunktioner eller afholde passende pauser, hvis længde og antal afhænger af arbejdsbelastningen og generne.

▪ Trin 4 – Personlige værnemidler

Er det ikke muligt at sikre tilstrækkelig beskyttelse gennem de foregående trin, skal arbejdsgiveren stille egnede værnemidler som effektive handsker til rådighed for de ansatte.

Arbejdsgiveren skal vælge en handske type, som passer til den konkrete arbejdsproces og til varigheden af det våde arbejde, som de ansatte udfører. Handskeleverandøren kan hjælpe virksomheden med at træffe det rigtige valg.

Der findes mange typer af handsker, som kan bruges ved vådt arbejde. Det gælder fx handsker af nitril, vinyl og latex.

Arbejdsgiveren skal være opmærksom på, at nogle mennesker kan få allergi af visse handske typer som fx latexhandsker.

Til gengæld er handsker fremstillet af polyvinylalkohol ikke egnede til vådt arbejde, da materialet er vandopløseligt.

Oplæring, instruktion og tilsyn

Arbejdsgiveren skal oplyse de ansatte om eventuelle farer, der kan være forbundet med vådt arbejde og eventuel samtidig kontakt med kemikalier.

Arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte får den nødvendige oplæring og instruktion i brugen af forebyggende foranstaltninger. Det gælder blandt andet handsker, så de opnår en tilstrækkelig beskyttelse mod hudlidelser. Instruktionen skal gentages efter behov, og arbejdsgiveren skal løbende sikre, at foranstaltningerne – herunder handsker – bruges korrekt.

Arbejdsgiveren skal føre tilsyn med, at arbejdet til stadighed udføres, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdsgiveren skal foretage en ny vurdering af risikoen ved vådt arbejde, hvis der sker ændringer i arbejdsprocesser eller produktvalg.

Hvis arbejdsgiveren bliver opmærksom på, at en medarbejder har fået eksem eller hudlidelser som følge af arbejdet, skal arbejdsgiveren vurdere, om der skal træffes yderligere forebyggende foranstaltninger for de ansatte.

Gode råd om forebyggelse af håndeksem

- Brug handsker, når det er nødvendigt, men så kort tid som muligt.
- Sørg for, at handskerne er intakte, rene og tørre indvendigt.
- Brug eventuelt bomuldshandsker under beskytteshandskerne.
- Vask hænder i køligt vand, skyl og tør dem godt.
- Brug håndsprit med glycerin i stedet for at vaske hænderne med sæbe, hvis hænderne ikke er våde eller synligt snavsede.
- Undgå at bære fingerringe under arbejdet.
- Brug fugtighedscreme regelmæssigt. Vælg en fed fugtighedscreme uden parfume.

Baggrund

At-vejledningen knytter sig til bekendtgørelserne om:

- [Arbejdets udførelse](#)
- [Brug af personlige værnemidler](#)
- [Samarbejde om sikkerhed og sundhed](#)
- [Arbejde med stoffer og materialer.](#)

[Link i vejledningens højrespalte:]

- [Pjece fra BFA Velfærd og offentlig administration om sund hud og vådt arbejde](#)
- [Vejledning fra BFA-I om handsker](#)